

om växtskydd i Norrlandslänet

Nr 3-2018. Graderingarna är igång – dags att hålla utkik efter insekter

Observationerna i är igång! På många platser är vårsådden klar och grödan uppe. Så här i början av säsongen vill vi uppmärksamma dig på ett par olika insekter.

Väder

Efter några veckor med varm och soligt väder är det torrt överlag. Temperaturerna har nu sjunkit och det faller lite regn i östra områdena.

Läget i fält (graderingar från måndag 4 juni)

Västernorrland

Det mesta är sått, utom områden som torkat upp långsamt. Utvecklingen är lite senare i nora delarna av länet. Det förekom löss i vårsäd i Sundsvallstrakten.

Västerbotten

Det mesta är sått. En hel del vårsäd och vårrybs har kommit upp. Som mest fanns två utvecklade blad. Havrebladlöss och minerarflugor förekom i korn. Havrebladlöss med vingar noterades vilket tyder på att inflygningen i fält pågår.

Norrbotten

Det mesta är sått och på flera håll var kornet i 1,5-bladstadiet.

Jämtland

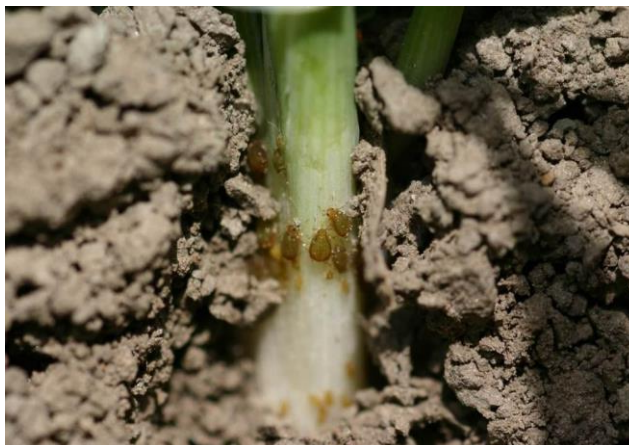
Det mesta är sått och de längst komna kornfälten hade två utvecklade blad. Kraftiga angrepp av minerarflugor har observerats i vallgräs.

Bladlöss

Havrebladlusen övervintrar som ägg på häggarnas knoppar. Genom att räkna antalet ägg på knopparna under vintern/vårvintern, kan man få en tidig prognos om risken för angrepp under sommaren.

Inventeringsunderlaget för Norrlandslänet är ganska begränsat. Eftersom lössen kan spridas ganska långa sträckor med vindarna, är det också intressant att se hur mycket ägg det finns häggar i andra regioner. Häggar i södra Finland hade ganska mycket ägg, och vid sydostliga vindar kan dessa löss föras med vindar till Norrland.

Löss har observerats vårsäd och kan tänkas dyka upp på flera platser. I många fall sitter de på stråbaser under marknivå, vilket gör dem svåra att bekämpa.

om växtskydd i Norrlandslänen

Använd helst ett selektivt preparat

För att skona nyttoinsekter bör Teppeki användas mot havrebladlössen. Pyretroider är skadliga för nyttoinsekterna, samtidigt som de är kontaktverkande och kräver därmed mer av spruttekniken.

Teppeki är visserligen ett systemiskt preparat, men transporteras inte nedåt i växten. Transporten sker uppåt i växten och medlet kan också tränga genom bladen. Preparatet har troligen säkrare effekt än pyretroider i täta grödor. Löss som sitter under bladen kan vara lättare att komma åt, men de som sitter på stråbasen/under mark är svåra att komma åt även med Teppeki.

Tabell 1. Bekämpningströsklar för havrebladlöss i vårsäd.

	DC 31		DC 51		DC 69	
Avräkningspris	Löss/strå	procent angripna strån	Löss/strå	procent angripna strån	Löss/strå	procent angripna strån
1:00	3	55	5	70	11	85
1:50	2	45	3,5	60	7	75
2:00	1,5	35	2,5	50	5,5	70
2:50	1	25	2	45	4,5	65

DC 31 – begynnande stråskjutning

DC 51 – begynnande axgång

DC 69 – blomningen avslutad

Fritfluga i havre och vårvete

Fritfluga kan orsaka skador främst i havre och vårvete. I vissa odlingslägen kan problemen under varma försomrar vara omfattande. Risken för fritflugeskador är som störst i skogs- och mellanbygder med mycket gräsmarker och små skiften.

Känsligast för angrepp i 1,5-bladsstadiet

En förutsättning för kraftiga skador är att grödan är i känsligt stadiet i samband med fritflugans svärmning. Havre och vårvete är som mest mottagliga i 1,5-bladsstadiet. Därefter minskar mottagligheten snabbt, men angrepp kan även ske vid fram till att fjärde bladet utvecklas. Har grödan 4 blad eller mer skadas den inte.

Temperatursumma för prognos av angrepp

Fritflugans svärmning och äggläggning är normalt som mest intensiv vid 90 daggrader. Den fortsatta utvecklingen av daggrader kan du följa på FältForsks hemsida (ange bastemperatur 8 grader) <http://www.ffe.slu.se/lm/LMHome.cfm?LMSUB=2>.

Observera att det också ska vara uppehållsväder och minst 15 °C för att äggläggning ska kunna ske framgångsrikt.

Riskvärdering ger oss råd i bekämpning

Summera poängen för det enskilda fältet enligt den övre tabellen ("Riskfaktorer") nedan. Bedöm bekämpningsbehovet med hjälp av den nedre tabellen ("Riskbedömning"). Behandla fält där risken bedöms som stor. Vid måttlig risk för angrepp är det svårt att bedöma behovet av bekämpning. Man bör ta hänsyn till egna erfarenheter av tidigare angrepp på gården.

LÄGESRAPPORT

om växtskydd i Norrlandslänen

För att göra en värdering av "mängden övervintrade fritflugor" i tabellen nedan kan man titta på föregående års väderlek. Året efter en solig sommar övervintrar fler flygare och vårflygningen blir då ofta något större. Välj då "Måttlig" övre tabellen.

Risikfaktorer

Faktor	Riskpoäng
Tidpunkt då 1,5 blad uppnås	
Mer än 2 dagar efter datum för 90 daggrader	30
Vid datum för 90 daggrader + 2 dagar	20
Mer än 2 dagar före datum för 90 daggrader	0
Mängden övervintrade fritflugor	
Stor	20
Måttlig	10
Liten	0
Väderprognos för veckan efter 1,5-bladstadiet	
Varmt – daglig maxtemp över 17 °C	20
Svalt – daglig maxtemp 15-17 °C	15
Kallt – daglig maxtemp under 15 °C	0
Fältstorlek	
1-2 ha	15
3-5 ha	5
Mer än 5 ha	0
Jordart	
Mulljord	5
Fastmarksjord	0
Summa riskpoäng:	<i>Din summa</i>

Riskbedömning

Område	Riskpoäng	Risk för angrepp över skadetröskeln
Risikområden, främst Götalands skogsbygder		
	0-45	Liten
	50-60	Måttlig
	65-90	Stor
Övriga områden, främst slättbygder		
	0-45	Liten
	50-70	Måttlig
	75-90	Stor

Växtskyddscentralen Uppsala

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden